

Chayei Sarah: What does *Meoras ha“machpeila”* mean?

By: Rabbi Levi Y. Garelik

Also:

1. Why is it called “*Machpeila*”?
2. What was “double”?
3. Why does *Rashi* give two explanations?
4. How does the Artscroll Chumas explain this?
5. What does *Kabalah* say about this?
6. Why were our *Ovois* (patriarchs) and *Imahos* (matriarchs) buried in *Meoras Hamachpeila*?
7. Why is *Meoras Hamchpeila* in “*Kiryas Arba*”?
8. Why is she in “*Chevron*”?
9. Why is she in “*Eretz Knaan*”?
10. What does the “death of *Sarah*” and her being “buried in *Meoras Hamachpeila*” mean to every one of us?
11. Another example of how *Kabalah* enhances the simple explanation of a *Rashi*....
12. What does “*Teshuva*” mean?
13. Why does *Hashem* send a *Neshama* into this world? What is the purpose in this?

Based on *Likutei Sichos Vol. 5 pages 105-111 and others*

* * *

מיוסד על לקוטי שיחות חלק ה ע' 105-111 ועוד

המקורות:

1. תחילת פרשתנו, חיי שרה כג: א. ויהיו חיי שרה, מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים, שני חיי שרה. **ב.** ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען, ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה. **ג.** ויקם אברהם מעל פני מתו, וידבר אל בני חת לאמר. **ד.** גר ותושב אנוכי

עמכם, תנו לי אחוזת קבר עמכם, ואקברה את מתי מלפני. ה. ויענו בני חת את אברהם לאמר לו. ו. שמענו אדוני, נשיא אלקים אתה בתוכנו, במבחר קברינו קבור את מתיך, איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבור מתך. ז. ויקם אברהם, וישתחו לעם הארץ לבני חת. ח. וידבר אתם לאמר, אם יש את נפשכם לקבור את מתי מלפני, שמעוני ופגעו לי בעפרן בן צוחר. ט. ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחוזת קבר....

2. רש"י על הפסוק: המכפלה – בית ועלי' על גביו. דבר אחר שכפולה בזוגות.

קודם כל נתעכב על החלק הראשון של רש"י -

3. עירובין נג, א: מערת המכפלה – רב ושמואל חד אמר שני בתים זה לפניו מזה וחד אמר בית ועלי' על גביו.

נשאלות כמה שאלות:

א. מניין לוקח רש"י שהם אחד על גבי השני' ולא זה לפניו מזה?

ב. כשא' לפניו מהשני' אז פאסט צו זאגן מערה לשון יחיד, אבל כשהם א' על גבי שני', פאסט ניט מערה לשון יחיד?

ג. בית ומערה הם שני הפכים, זה על הארץ וזה מתחת לארץ, הי' רש"י צריך לומר **מערה** ועלי' על גבה לא **בית** ועלי' על גבה?

ד. ועוד יותר יוקשה:

4. רש"י כפשוטו (הוצאה תשע"א): המכפלה – מערה כפולה, שיש לה כעין בית מלמטה, ועלי' (קומה עליונה) על גביו. דבר אחר...

5. Artscroll: it was so called because it contained an upper and a lower story.... *Ibn Ezra* maintains that it was so called because it was a double cave, one within the other.

Abarbanel understands *Ibn Ezra* to agree with Rashi that the cave consisted of double stories...

6. אברבנאל כאן: והנה נקראת כן מפני שהי' בית ועלי' על גביו כדברי רש"י או שהיו שתי מערות זו (על) [בתוך] זו כדברי האבן עזרא...

ועוד מעט נראה שמה שארטסקרול הביא זה לאו דוקא מה שכתב האברבנא-ל.

*

עכשיו נתעכב על החלק השני של רש"י:

7. רש"י כאן פסוק ט: דבר אחר: שכפולה בזוגות.

רש"י אינו צריך לומר מי הם כי כבר פירש לפני זה:

8. חיי שרה כג, ב ברש"י: קרית ארבע... דבר אחר על שם ארבע

זוגות שנקברו שם איש ואשתו, אדם וחווה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה.

ולכאורה נשאלה שאלה עצומה:

קרית ארבע הוא שם שניתן על ידי הקב"ה, וזה יכול להיות על שם העתיד, אבל מערת המכפלה הוא שם שאבהם אבינו אמר לבני חת?! ואם הם ידעו שאדם וחווה נמצאים שם מעולם לא הי' חולם לתת את זה לאברהם אבינו!!??

יש המתרצים:

9. גור ארי' כאן: דבר אחר שכפולה בזוגות, ואע"ג דעדיין לא נקברו

שם הזוגות, כך אמר, שראוי' לקבור שם ד' זוגות לפי שהיתה המערה באופן זה מחזיק ברחבה לקבור שם ד' זוגות.

אבל לפי זה קשה: מה שייך הענין של "זוגות"??

*

השאלה הכללית:

למה רש"י מביא ב' פירושים??

*

ויובן בהקדם עוד קושיא:

10. חיי שרה כג, יז: ויקם שדה עפרון אשר במכפלה... השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל גבולו סביב.

11. שם יט: ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה...

12. ויחי נ, יג: וישאו אותו בניו ארצה כנען ויקברו אותו במערת שדה

המכפלה אשר קנה אברהם את השדה לאחוזת קבר מאת עפרון החתי על פני ממרא.

דהיינו שכל **השטח** נקרא מכפלה. אז למה רש"י מסביר שהמערה היא כפולה? הרי הלשון מורה שהשדה נקרא מכפלה!?

*

והביאור:

מצינו כאן סתירה בפסוקים: בפסוק ט' כתוב "מערת" המכפלה, דהיינו שלכאן **המערה** היא כפולה. אבל בפסוקים שלאחרי זה כתוב **שדה** המכפלה, שהשדה (השטח) הוא מכפלה?

ולכן, מסביר רש"י חידוש עצום, וכאן מגיע חידושו של הרבי: כולם לומדים ש"בית" קאי על המערה, אומר הרבי לא!

"מכפלה" זה השם של השטח, ולמה נקרא כך? כי על שטח זה הי' בית ועלי' על גביו!! ועל פי זה יובן הכל.

*

עוד טעם שאי אפשר לומר שהמערה היתה כפולה:

כי אם המערה היתה כפולה, אז צריכים להיות זו לפניו מזו (ולא על גבה כמו שהסברנו בהתחלה כי אי אפשר לומר כפולה כשא' **על** השני'),

והרי אברהם אמר "אשר בקצה שדהו" כי עי"ז רצה **להקטין** השוויות והשטח.

ולכן אמר מכפלה שפירושו הבית שעל ידה.

*

אבל לפי זה נשאלת השאלה:

למה אמר אברהם אבינו שני סימנים: מערת המכפלה, אשר בקצה שדהו?

ולכן מסביר רש"י הטעם השני שכפולה בזוגות: כי הם אמרו לאברהם "במבחר קברינו קבור את **מתר**" (לשון יחיד) ולכן הוא אמר להם שכפולה בזוגות והוא רוצה גם בשביל עצמו וכו'. והוא הוסיף:

13. פסוק ד: תנו לי אחוזת קבר עמכם. רש"י – אחוזת קרקע לבית הקברות.

דהיינו שהוא רוצה עבור משפחתו.

*

אבל א"כ, נשאלת השאלה לאיך גיסא:

אברהם אבינו מתחיל עם בקשה, אם יש את נפשכם... לקבור את מתי (ל' יחיד).. ואח"כ מבקש **שמונה** מקומות?! ולכן חוזרים לפירוש העיקרי שנקרא מכפלה על שם הבית. והשאלה למה נתן שני סימנים היא לא שאלה כ"כ קשה.

*

Now comes the juicy part

אבל, כידוע שברש"י ישנו גם "יינה של תורה" עינים של קבלה, ובמילא מעניין להסתכל מה הם הב' פירושים אלה.

ובהקדים: לכא' למה היא נקרא מכפלה ולא כפולה?

14. זהר חיי שרה קכט, א: שדה המכפלה ודאי ולא שדה כפול. תו

רזא דמילה, שדה המכפלה ודאי [כי] מאן מכפלה [איזה אות משם ה' היא כפולה]? ה' דבשמא קדישא דאיהי מכפלה. וכולא קיימא כחד [ושתיהן עומדות יחד]. ובגינה קאמר באורח סתים ה'מכפלה, דלא הוי בשמא קדישא אות אחרא מכפלה בר איהי.

הה' האחרונה נקראת ה' תתאה והה' הראשונה נקראת ה' עילאה.

15. י

ה

ו

ה

(ו"ה הוא הבית, י"ה הוא העלי' שעל גבה)

16. אור התורה חיי שרה קיד, ב: בית ועלי' על גביו, יש לומר ה'

תתאה וה' עילאה.

מה זה במילים פשוטות?

הבה נעיין מה זה "ה" -

17. לקוטי תורה בלק עג, א: מה טובו אוהליך יעקב כו' ... והענין שאי

אפשר לבוא ולהגיע למדריגת ישראל כ"א בהקדימו תחלה מדת

ומדריגת יעקב... ולהבין זה צריך להבין תחלה הקושיא למה ירדה

הנשמה לעוה"ז בכדי שתקבל שכר אח"כ בג"ע, והלא קודם ירידתה

היתה בודאי בג"ע והיתה נהנה מזיו השכינה ומהו היתרון ע"י

ירידתה כו'? והנה יש על זה כמה תירוצים, אך התירוץ האמיתי הוא

כמארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי

העוה"ב, במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם יכולים. והנה הנשמות קודם ירידתן לגוף הם בודאי צדיקים גמורים, זהו היתרון שלהם בירידתן בגוף שנעשים בחינת בעלי תשובה שאז הם למעלה מעלה מצדיקים.

דוגמא לדבר: כשרוצים לעשות קפיצה הולכים קצת אחורה.

*

והנה, ישנם ב' מיני תשובה, תשובה תתאה ותשובה עילאה כמ"ש באגרת התשובה:
18. אגרת התשובה פרק ד: ... אמנם התחלת מצות התשובה ועיקרה, לשוב עד ה' באמת ובלב שלם, ההכרח לבאר היטב בהרחבת הביאור, בהקדים מה שכתוב בזוהר הקדוש בביאור מילת תשובה על דרך הסוד, תשוב ה', ה' תתאה תשובה תתאה, ה' עילאה תשובה עילאה...

דהיינו שמחזירים הה' למקורה.

מה שלימות התשובה? כשב' הה' שבות למקורם.

מתי מגיעים לשלימות התשובה? בשעת הפטירה - ותמת שרה בקרית ארבע (הגוף מחובר מד' יסודות) היא חברון בארץ כנען [מלשון מסחר]. הגיעו ונקברו במערת המכפלה.

19. לקוטי תורה סוף פרשת בלק: יש העלאה והמשכה במילא יש ד' בחינות בתשובה. שני זוגות.

20. וידוע שאיש זה המשכה מלמעלה למטה ואשה זה העלאה מלמטה למעלה. ולכן הוא מקדש והיא מקבלת.

ולכן מובן למה רש"י אומר את השני פירושים ובסדר הזה.

מכאן רואים ענין נפלא: איך שהרבי לקח ענין שכל העולם האבן ניט געכאפט, ואיך שזה מתאים עם קבלה וכו'.

והעיקר – ישראל עושין תשובה ומיד הן נגאלין!!!

Keywords: Artscroll Chumash, Chevron, Elokim, Eretz Knaan, Havaye, Imahos (matriarchs), Kabalah, Kiryas Arba, Likutei Torah, Machpeila, Meoras Hamachpeila, Neshama, Ovois (patriarchs), Purpose of Neshama coming down to this world, Rashi, Reb Hilel Paritcher. Teshuva, Tzemach Tzedek.